

KULTURA

Međunarodni dan pismenosti

Pravo na pismenost

KOPRIVNICA - Koprivnička Knjižnica i čitaonica »Fran Galović« i Ogranak Hrvatskoga čitateljskog društva, koji pri njoj djeluje, i ove godine obilježit će Međunarodni dana pismenosti 8. rujna, s temom »Pismenost, put iz siromaštva«. Prema podacima UNESCO-a, koji je ustanovio taj dan 1967. godine, 860 milijuna ljudi u svijetu je nepismeno, a više od 100 milijuna djece nema mogućnost školovanja. Stoga je u izlozima knjižnice postavljena izložba tiskane građe »Pravo na čitanje i pismenost pravo je svakog djeteta«, te skulpture čitača u raznim pozama koje su od kaširanog papira napravili polaznici knjižničnih kreativnih radionica. Dan pismenosti proslavit će se i dodjelama nagrada najuspješnijim sudionicima ljetnog kviza znanja, dijeljenjem letaka, besplatnim članarinama i drugim aktivnostima. I time Koprivnica pridonosi »Desetljeću pismenosti 2003.-2012.«, međunarodnom projektu koji je proglasila Glavna skupština Ujedinjenih naroda. [K. R.]

Izložba Zlatana Vrklija

SLAVONSKI BROD - Izložba slika akademskog slikara Zlatana Vrklija, profesora na zagrebačkoj Akademiji likovnih umjetnosti i suradnika HAZU, otvorena je u utorku u Likovnom salonu »Vladimir Becić« u Slavonkome Brodu.

Njome je označen i početak nove sezone izložba slavonsko-brodске Galerije umjetnina, podsjetio je na svečanosti otvaranja ravnatelj galerije Branimir Pešut. On je izrazio zadovoljstvo što »likovnu sezonu« započinju izložbom slika jednog od ključnih imena hrvatskoga suvremena slikarstva, iz njegova zadnjeg ciklusa u kojemu se okreće apstraktnom izričaju. Na otvaranju izložbe nazočan je bio i autor. [Hina]

Zlatan Vrklija

Hrvati u Argentini

BUENOS AIRES - Dolazak hrvatskih useljenika u Argentinu s kraja 19. i tijekom 20. stoljeća, brodovima na kojima su stizali, njihova integracija u argentinsko društvo, njihov doprinos razvoju te južnoameričke zemlje - sve je to dokumentirano na izložbi fotografija »Hrvati u Argentini« koja se otvara 7. rujna u Galeriji Recoleta u vrhu Nacionalne biblioteke u Buenos Airesu.

Izložbu je priredila Carmen Verlichak (Vrljičak),

autorica knjige »Hrvati u Argentini« koja je izazvala neobično veliko zanimanje i u hrvatskoj zajednici i u argentinskim medijima.

Kako je za Vjesnik rekla Carmen Verlichak, na izložbi su izložene fotografije brojnih hrvatskih useljeničkih obitelji, neki od njihovih dokumenata koji datiraju s početka prošlog stoljeća, mjesta iz kojih su emigrirali, njihovih kuća, radionica i tvornica u novoj domovini. [G. T.]

Gradovi 21. stoljeća: Rijeka

RLJEKA - Venecijanski biennale arhitekture 2006., pod nazivom »Gradovi, arhitektura i društvo«, otvara se u četvrtak, 7. rujna, u 18 sati. S obzirom da više od pola svjetskog stanovništva živi u gradovima te da je 21. stoljeće prvo stvarno urbano doba, Biennale kroz temu oblikovanja gradova, urbanih infrastrukture i socijalnih dinamika, pruža jedinstvenu perspektivu odnosu arhitekture, društva i

održivosti. Izložba problematizira ključna pitanja razvoja današnjih gradova: od migracija i rasta, do mobilnosti i održivog razvoja te istražuje ulogu arhitekata i arhitekture u građenju demokratskog i održivog urbanog okoliša, u donošenju strateških odluka za razvoj gradova te odnos sa političkim vlastima i socijalnom povezanošću, javlja časopis za arhitekturu i kulturu »Oris«.

Na poziv hrvatskog povjerenika Andrije Rusana Hrvatsku predstavlja arhitektonski dvojac Saša Randić i Idis Turato izložbom »Između sustava«. Na primjeru triju jadranskih gradova Splita, Dubrovnika i Rijeke autori ove izložbe prikazuju procese koji su doveli do recentnih prostornih, ekonomskih i društvenih promjena u ovim gradovima ističući uvjete političke nestabilnosti karakteristične za

povijest cijele regije. Prvi put Hrvatska nastupa na Biennalu arhitekture u Veneciji, a na izravan poziv umjetničkog ravnatelja 10. međunarodne izložbe arhitekture Richarda Burdetta. Hrvatska izložba bit će postavljena u Giardiniu na prostoru središnje izložbe u Talijanskom paviljonu. Venecijanski biennale arhitekture ostaje otvoren do 19. studenoga 2006. [K. R.]

Lovorov spomen vijenac

Brunhilda u Wagnerovoj operi »Götterdämmerung«

Kostim za Puccinijevu »La Giocondu«

Zagreb odakle će, preko bečkog Konzervatorija na kojem je nagrađena zlatnom medaljom i diplomom, krenuti u svijet. Karijeru je započela u Zagrebu, u starom kazalištu na Markovu trgu, nastupivši 11. travnja 1882. u Verdijevu »Krabuljnom plesu«. Kako u Zagrebu nije bilo mogućnosti za stalni angažman, mlada je pjevačica krenula u svijet:

Leipzig, Graz, Bremen, München, Bayeruth, London, New York, Boston...

U društvu najvećih

Milka Trnina pojavila se na opernom nebu potkraj 19. stoljeća, u vrijeme kada je opera trijumfala. Radila je s tada najvećim umjetnicima koji su, poput nje, upisani u sve svjetske glazbene enciklopedije - Adelina Pat-

ti, Lilli Lehmann, Johanna Gadski, Lillian Nordice, Maurice Grau... Ta svjetska žena družila se s književnicima, skladateljima, dirigentima, opernim umjetnicima, s Nikolom Teslom koji je imao svoju stalnu ložu u newyorškoj Operi.

Bila je miljenica kritičara koji su ju stavljali u najviši rang, uspoređujući njezine glumačke sposobnosti s

Eleonorom Duse.

Upala facijalnog živca koja se tada još nije mogla izlječiti Milku Trninu odvojila je od aktivnog pjevanja u naponu karijere, u dobi od samo 43 godine. Sljedećih nekoliko godina bavila se pedagoškim radom na newyorškom College of Music, a 1913. godine konačno se vratila u Zagreb za kojim je godinama čeznula.

Izložba u Londonu, nakon koga će ju MGZ ponuditi i Metropolitan Operi u New Yorku te drugim kazališnim kućama u Bostonu, Chicagu, Münchenu, Bayeruthu, Berlinu, Leipzigu, Bremenu i Grazu, skupa s raskošnim popratnim katalogom pokušaj je predstavljanja jedinstvene prve dame opernog stvaralaštva današnjim generacijama. U Muzeju grada Zagreba nadaju se da će ovim projektom potaknuti znanstvenike i muzikologe na daljnja istraživanja i konačnu objavu sveobuhvatne monografije o Milki Trnini.

GOSTOVANJE Muzej grada Zagreba priređuje u Londonu izložbu o hrvatskoj primadoni

Milka Trnina u Kraljevskoj operi

Legenda svoga vremena koja je kasnije našla mjesto u svim svjetskim glazbenim enciklopedijama: Milka Trnina

Jedna od najvećih wagnerijanki svih vremena: Milka Trnina kao Izolda u Wagnerovoj operi »Tristan i Izolda«

KOSTIMI

Andersonovi crteži

Percy Anderson (1850. - 1928.) bio je vrlo uspješan britanski slikar i dizajner kazališnih kostima čija se djela čuvaju u Muzeju Viktorije i Alberta, Kazališnom muzeju u Londonu i drugdje. Između 1898. i 1900. Anderson je kreirao atraktivne i osebujne kostime za vrijeme gostovanja Milke Trnina u Londonu. Muzej grada Zagreba čuva Andersonove akvarele koje je radio kao nacрте za Trninine kostime, a sve ih karakterizira bogatstvo imaginacije i kreativnost.

Bogatstvo mašte: Skica Percija Andersona

POSVETA

Puccinijevo oduševljenje

Slavni talijanski skladatelj Giacomo Puccini nakon premijere svoje opere »Tosca« 1900. u Londonu s Milkom Trninom u glavnoj ulozi primadoni je darovao vlastitu fotografiju s posvetom: »Alla Eletta artista Signorina Termina La Tosca ideale di Londra...«

Giacomo Puccini« (Iskrenutoj umjetnici signorini Termini, idealnoj Tosci Londona... Giacomo Puccini). Puccini ju je smatrao najboljom Toscom na svijetu.

Idealna Tosca: Posveta Giacoma Puccinija

TOSCA

Revolucionarna crna haljina

Raskošna crna svilen haljina za 2. i 3. čin opere »Tosca« početkom prošloga stoljeća izazvala je dosta buke.

Dok su Trnina i Puccini zajednički pripremali premijeru »Tosce« u Londonu, ideju da primadona i Percy Anderson kreiraju crnu haljinu za heroinu opere slavnog je maestra poprilično naljutila. Puccini nikako nije mogao prihvatiti da bi Floria Tosca došla s koncerta Scarpiju u crmini pa je za svaki slučaj sašiven i dodatni bijeli kostim.

Kad je Puccini konačno vidio crni kostim ukrašen tirkiznim zrcima i zlatovezom odmah je odustao od bijelog kostima. Tako je Milka Trnina na samom početku 20. stoljeća uvela crni kostim u drugom i trećem činu »Tosce«, pravilo koje se zadržalo od svih današnjih inscenacija slavne opere.

Zanimljivo je i vrlo rijetko da je na haljini ušiveno i ime krojačice. Na podstavci je ušivena etiketa s natpisom Miss Fisher, theatre costumiere, 22, Bedford st. 8, Covent Garden.

Raskošna: Crna haljina za operu »Tosca«

Ansambel Cantus

Samoborska glazbena jesen

SAMOBOR - Trideset i prvi festival klasične glazbe pod nazivom »Samoborska glazbena jesen«, koji je nastao radi predstavljanja hrvatske kulturne baštine, te poticanja na stvaranje novih djela mladih hrvatskih skladatelja, trajat će od 23. rujna do 7. listopada.

»Samoborska glazbena jesen« postala je mjesto afirmacije mladih hrvatskih i stranih glazbenih umjetnika, instrumentalista i skladatelja, ali i prezentiranja hrvatske glazbe u cjelini. Ove godine kao posebnu najavljen je praznovodna kompozicija Vjekoslava Nježića »Koha per kangé«, za gitaru i komorni ansambel, koju će izvesti Petrit Ceku i Ansambel Cantus. [T. N.]

Hrvatski spomenici u Vilnius

VILNIUS - Nakon predstavljanja u pojedinim skandinavskim zemljama izložba fotografija »Hrvatski spomenici u UNESCO-ovoj listi zaštićene baštine« predstavljena je u utorku u prijestolnici Litve, najstarijem baltičkom sveučilišnom središtu. Izložbu u Nacionalnoj knjižnici Martynas Mazvydas otvorili su hrvatski veleposlanik u Litvi dr. Svjetlan Berković i ravnatelj knjižnice Vytautas Gudaitis. Na otvaranju je istaknuta važnost predstavljanja bogate kulturne i prirodne baštine Hrvatske u Litvi. Izložba panoa i fotografija prepoznatljivih kulturnih i prirodnih veduta Hrvatske privukla je pozornost litavskih medija i mnogih uzvanika među kojima su bili i profesori i studenti s katedre za hrvatski jezik Sveučilišta u Vilniusu. [Hina]

Ratom oštećeni dokumenti

OSIJEK - Državni arhiv u Osijeku priredio je multimedijalnu dokumentarnu izložbu pod naslovom »Dokumenti na udaru ratnog uništenja« koja će trajati od 7. do 17. rujna u Galeriji likovnih umjetnosti. Izložbom se obilježava 15. obljetnica početka Domovinskog rata u Hrvatskoj.

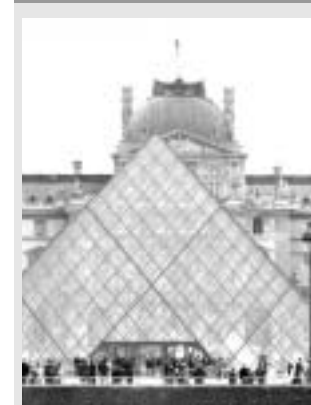
Kulisama i audio-vizualnim zapisima uz tehničku podršku stvorena je plastična slika ambijenta stradanja. Dio izložaka je izvorno arhivsko gradivo, oštećeno i uništeno, kako bi posjetitelju zorno predstavilo krah svoje strukture i relativnost trajnosti.

Autor izložbe i kataloga mr. Dražen Kušen, arhivist u Državnom arhivu u Osijeku, izložbu je priredio

kao kolaž arhivskoga gradiva i produkata njegova korištenja, oblikovanih i predstavljenih u multimedijalnom izdanju namijenjenom oku i uhu posjetitelja. Izbor kopija izložaka bit će istodobno postavljen u Državnom arhivu u Osijeku. [T. N.]

U ŽARIŠTU

Louvre

LOUVRE U ABU DABIJU

ABU DABI - Nakon pregovora sa Zakladom Guggenheim o otvaranju muzeja u Ujedinjenim arapskim Emiratima, predstavnicima Abu Dabija u Parizu su o sličnom ugovoru razgovarali s ravnateljem Louvrea. Mubarak Al Muhairi, ravnatelj turističke zajednice Abu Dabija, kazao je da je Abu Dabi u pregovorima s drugim kulturnim institucijama svjetskog ugleda, ali nije precizirao s kojima. [M. K.]

Centar Pompidou

U SUSRET IZLOŽBI YVESA KLEINA

PARIZ - U pripremi je izložba Yvesa Kleina »Tijelo, boja, nematerijalno« u Centru Pompidou od 5. listopada do 5. veljače iduće godine. Umjetnik koji se proslavio patentiranjem plave boje IKB i monokromijama, tek će biti otkriven svojim raznovrsnim radovima: performansima, arhitektonskim projektima, baletnim koreografijama, pisanim uradcima i dr. Izložba je grupirana u tri poglavlja: impregnaciju, iluminaciju stvarni i inkarnaciju. [T. N.]

Moamar Gadafi

OPERA O GADAFIJEVU ŽIVOTU

LONDON - Opera posvećena životu libijskog predsjednika Moamara Gadafija »Gadafi, živi mit« dovršava se nakon šest mjeseci zakašnjenja. Operu je naručila Engleska nacionalna opera. Glazbu su skladali Steve Chandrasekhar i Asian Dub Foundation, skupina za alternativnu elektronsku glazbu. Uz članove orkestra ENO-a, prikaz događaja iz Gadafijeve života prate i glazbenici iz sjeverne Afrike. [T. N.]